

REISWERK
P E N S I O E N E N

in liquidatie

Jaarverslag 2023

Dit jaarverslag is een uitgave van
Reiswerk Pensioenen in liquidatie

datum
26 juni 2024

Voorwoord

Voorwoord

In dit verslag van het College van Vereffenaars en deze jaarrekening geeft het College van Vereffenaars inzicht in en legt het verantwoording af over de financiële afwikkeling van de liquidatie van Reiswerk Pensioenen in liquidatie gedurende het verslagjaar.

Liquidatie

In 2021 heeft de overdracht van de pensioenverplichtingen en de administratieve overdracht van de pensioenaanspraken en pensioenrechten naar Pensioenfonds PGB plaatsgevonden.

Helaas heeft Reiswerk Pensioenen haar liquidatie nog niet af kunnen ronden in verband met een juridische procedure naar aanleiding van de waardeoverdracht naar Pensioenfonds PGB. De Rechtbank in Amsterdam heeft daar juli 2023 uitspraak in gedaan. Kort samengevat was het oordeel dat de verlaging van de aanspraken noodzakelijk was om de belangen te dienen van de betrokken reisprofessionals, en zij die dat waren. In december 2023 hebben de eisers hoger beroep aangetekend. Dat betekent dat een afronding van de liquidatie van het fonds op korte termijn helaas nog niet mogelijk is. De mondelinge behandeling van het hoger beroep zal plaatsvinden in november 2024. Het uitstel van de liquidatie is jammer, omdat het fonds in tussentijd kosten blijft maken. Het fonds hoopt de liquidatie, na uitspraak in het hoger beroep, in 2025 te kunnen afronden.

Dankwoord

Op de eerste plaats willen wij onze erkentelijkheid uitspreken voor de inzet van de heer Koudijs bij ons fonds. Hij was namens de pensioengerechtigden lid van ons verantwoordingsorgaan. Helaas is hij op 17 april 2024 overleden.

Het College van Vereffenaars bedankt verder iedereen die zich in 2023 heeft ingezet voor het pensioenfonds.

Met vriendelijke groet,

namens het College van Vereffenaars,

A.N. Jager
Voorzitter

W.J. Boot
Vicevoorzitter

Inhoud

1	Meerjarenoverzicht	4
2	Verslag college van vereffenaars	6
2.1	Profiel van het pensioenfonds	6
2.2	Organisatie van het pensioenfonds	6
2.3	Verslag college van vereffenaars.	9
3	Jaarrekening	15
3.1	Balans per 31 december	16
3.2	Kasstroomoverzicht	19
3.3	Algemene toelichting	20
3.4	Toelichting op de balans	24
3.5	Toelichting op de staat van baten en lasten	28
4	Overige gegevens	31
4.2	Actuariële verklaring	31
4.3	Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	33
5	Verslagen en Verklaringen	34
5.1	Verslag verantwoordingsorgaan	37
5.2	Reactie bestuur op verslag verantwoordingsorgaan	37
5.3	Verslag raad van toezicht	38
5.4	Reactie bestuur op verslag raad van toezicht	38
6	Bijlage bij jaarverslag	39

1 Meerjarenoverzicht

	2023	2022	2021 ¹	2020	2019
Aantallen					
Werkgevers ultimo ²	0	0	0	756	791
Actieve Deelnemers ultimo ³	0	0	0	7.048	10.081
Gewezen deelnemers	0	0	0	22.007	21.853
Gepensioneerden					
Ouderdomspensioen	0	0	0	645	548
Partnerpensioen	0	0	0	101	92
Wezenpensioen	0	0	0	23	18
	2023	2022	2021	2020	2019
(bedragen x EUR 1.000)	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Premie					
Premiepercentage					
Ouderdoms- en Partnerpensioen	0,0%	0,0%	0,0%	25,3%	25,3%
Feitelijke premie	n.v.t.	n.v.t.	205	32.896	34.972
Kostendeekkende premie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	42.182	41.721
Gedempte premie	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	24.751	29.701
Opbouwpercentage per dienstjaar					
Ouderdomspensioen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	1,40%	1,60%
Toeslag pensioen en pensioenaanspraken	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	0,0%	0,0%
Verlaging deelnemers < 60 jaar op 1-1-2021⁴	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	18,18%	0,0%
Verlaging deelnemers ≥ 60 jaar op 1-1-2021 en op ingegane pensioenen	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.	9,09%	0,0%

¹ Als gevolg van de collectieve waardeoverdracht per 1-1-2021 heeft er een overdracht van verplichtingen en vermogen plaatsgevonden.

² In het meerjarenoverzicht zijn alle bij het pensioenfonds aangesloten werkgevers met personeel weergegeven.

³ Inclusief de deelnemers met premievrije opbouw wegens arbeidsongeschiktheid.

⁴ Het voormalig bestuur heeft het besluit voor de vastgestelde verlaging in 2020 genomen, derhalve is de verlaging in dit boekjaar verwerkt. De definitieve vaststelling van de verlaging zal plaatsvinden bij de liquidatie van ons pensioenfonds.

(bedragen x EUR 1.000)	2023	2022
	EUR	EUR
Opbrengsten/uitgaven		
Resultaat	36	-888
Premieopbrengsten	0	0
Uitkeringen	0	0
Pensioenuitvoeringskosten	67	649
Pensioenvermogen en -voorzieningen		
Pensioenvermogen	0	0
Reserves	2.940	2.904
Voorziening pensioenverplichting	0	0
Gemiddelde interest verplichtingen	n.v.t.	n.v.t.
Actuele dekkingsgraad	n.v.t.	n.v.t.
Beleidsdekkingsgraad	n.v.t.	n.v.t.
Vereiste dekkingsgraad	n.v.t.	n.v.t.
Premiedekkinggraad	n.v.t.	n.v.t.
Beleggingsportefeuille		
Aandelen	0	0
Vastrentende waarden	0	0
Derivaten	0	0
Overige beleggingen	0	0
Belegd vermogen	0	0
Beleggingsrendement		
Beleggingsopbrengsten	0	-16
Beleggingsrendement (%) inclusief hedgeresultaat	n.v.t.	n.v.t.
Beleggingsrendement (%) exclusief hedgeresultaat	n.v.t.	n.v.t.
Kostenratio's		
Pensioenbeheerkosten per actieve deelnemer en gepensioneerde	n.v.t.	n.v.t.
Vermogensbeheerkosten excl. transactiekosten	n.v.t.	n.v.t.
Transactiekosten	n.v.t.	n.v.t.

2 Verslag College van Vereffenaars

2.1 Profiel van het pensioenfonds

Juridische structuur en inschrijving

Reiswerk Pensioenen in liquidatie was tot 2021 een verplicht gesteld bedrijfstakpensioenfonds en statutair gevestigd te Gouda. Ons pensioenfonds is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41227126. Deelname aan ons pensioenfonds was verplicht voor werknemers die een arbeidsovereenkomst hebben met een werkgever in de reisbranche. De werkings sfeer van ons pensioenfonds was opgenomen in de verplichtstelling. Op 28 juli 2020 is, op verzoek van sociale partners, bij het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid de aanvraag ingediend om de verplichtstelling van ons pensioenfonds in te trekken. Bij besluit van 22 december 2020 is de intrekking van de verplichtstelling van Reiswerk Pensioenen bekend gemaakt in de Staatscourant van 24 december 2020 onder publicatienummer 54893. De verplichtstelling bij Pensioenfonds PGB is gelijktijdig uitgebreid met de verplichte deelneming van werknemers in de reisbranche.

Op 18 december 2020 heeft het voormalig bestuur unaniem besloten om per 1 januari 2021 definitief in liquidatie te treden. De bestuurders zijn vanaf dat moment vereffenaars van ons pensioenfonds geworden. Ons pensioenfonds verkeert vanaf dat moment formeel in staat van liquidatie. De belangrijkste taak van de vereffenaars is de financiële afwikkeling van de liquidatie van het pensioenfonds.

Statutaire doelstelling

De (statutaire) doelstelling van ons pensioenfonds was het uitvoeren van de door sociale partners overeengekomen pensioenregeling voor werknemers en oud-werknemers in de reisbranche om aan hen en hun nabestaanden pensioenen uit te kunnen keren of doen uitkeren bij ouderdom en overlijden. Hoe ons pensioenfonds deze doelstelling uitvoerde, is geregeld in de statuten, het uitvoeringsreglement en het pensioenreglement. Het voormalig bestuur stelde de reglementen van ons pensioenfonds vast en wijzigde deze waar nodig.

Ons pensioenfonds was tot en met 31 december 2020 belast met de uitvoering van de pensioenregeling en de uitkeringen aan pensioengerechtigden en nabestaanden. Vanaf 1 januari 2021 vindt de toekomstige pensioenopbouw van de werknemers in de reisbranche plaats bij Pensioenfonds PGB. Ook de uitkeringen aan pensioengerechtigden worden vanaf 1 januari 2021 door Pensioenfonds PGB gedaan.

Per 1 januari 2021 zijn alle opgebouwde pensioenrechten en pensioenaanspraken door middel van een collectieve waardeoverdracht overgedragen aan Pensioenfonds PGB. Als gevolg van de collectieve waardeoverdracht resteerden per 1 januari 2021 geen deelnemers, gewezen deelnemers of pensioengerechtigden en nabestaanden in de boeken van ons pensioenfonds.

2.2 Organisatie van het pensioenfonds

Vereffenaars

Sinds 1 januari 2021 treden de bestuursleden conform de statuten van het pensioenfonds op als vereffenaar. De vereffenaars zijn in 2023 6 maal, op 1 uitzondering na, digitaal bijeen geweest, hoofdzakelijk in verband met de voorbereiding en uitwerking van de onderwerpen aangaande het jaarverslag 2022 en de afwikkeling van de liquidatie van het pensioenfonds. In het verslagjaar werden na het aflopen van de zittingstermijn enkele vereffenaars, de heren J.W. Eggen en W.J. Boot opnieuw benoemd.

De liquidatie vindt plaats in overeenstemming met de statuten van het pensioenfonds. Het College van Vereffenaars was in 2023 als volgt samengesteld:

Leden werkgevers	Geslacht	Geboortejaar	Organisatie
A.N. Jager	Man	1968	ANVR
H. Nieuwenhuijse	Man	1980	ANVR

Leden werknemers	Geslacht	Geboortejaar	Organisatie
J.W. Eggen	Man	1963	De Unie
W.J. Boot	Man	1957	FNV
G.J. Seffinga	Man	1969	CNV Vakmensen

Vanwege het geringe aantal pensioengerechtigden binnen Reiswerk Pensioenen in liquidatie was geen vertegenwoordiging vanuit de kring van pensioengerechtigden opgenomen in het College van Vereffenaars.

Gedurende het verslagjaar was de heer Boot voorzitter van het pensioenfonds. De heer Jager heeft de rol van vicevoorzitter op zich genomen. De voorzitters bereidden de vergaderingen van het College van Vereffenaars voor.

Gezien het stadium van de liquidatie van het fonds zal er geen nieuwe vereffenaar worden voorgedragen door de werkgeversorganisatie.

Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan bestaat uit negen leden: zes personen die voor de liquidatie actieve deelnemers van het fonds waren, één gepensioneerde en twee personen vanuit de verplicht gestelde werkgevers. De leden die de deelnemers en de gepensioneerden vertegenwoordigen worden gekozen door de deelnemers respectievelijk de pensioengerechtigden. De vertegenwoordigers van de werkgevers worden benoemd door de ANVR. Het verantwoordingsorgaan was in 2023 als volgt samengesteld:

Leden	Geslacht	Geboortejaar	Vertegenwoordigt
A. van Dreven	Vrouw	1990	Deelnemers
S. Verschuur - Bulder	Vrouw	1979	Deelnemers
E. van der Made (vicevoorzitter)	Man	1952	Deelnemers
L. Veenstra	Vrouw	1966	Deelnemers
P. van Vugt <i>vacature</i>	Vrouw	1971	Deelnemers
C. van Eijden (voorzitter)	Man	1949	Werkgevers
W. Schut <i>vacature</i>	Man	1959	Werkgevers Pensioengerechtigden

Helaas is op 17 april 2024 de heer Koudijs, vertegenwoordiger namens de pensioengerechtigden overleden. Door het overlijden van de heer Koudijs zijn er twee vacatures in het verantwoordingsorgaan. Eén voor een vertegenwoordiger namens de deelnemers en één voor de pensioengerechtigden. Gezien het stadium van de liquidatie van het fonds zullen er geen verkiezingen meer worden gehouden om deze vacatures in het verantwoordingsorgaan in te vullen. Het verantwoordingsorgaan wil, in de huidige samenstelling, blijven functioneren tot het moment van liquidatie.

In 2023 is het verantwoordingsorgaan eenmaal bij elkaar geweest.

Raad van Toezicht

Dit intern toezichtorgaan heeft als taak toezicht te houden op het beleid van het college van vereffenaars en op de algemene gang van zaken in het pensioenfonds. In het verslagjaar is de statutaire zittingstermijn van de Raad gewijzigd gezien het stadium van de liquidatie van het fonds en de gewenste continuïteit: de limitering van de termijnen is vervallen. De Raad van Toezicht bestaat uit drie leden. Dit waren in 2023:

Leden	Geslacht	Geboortejaar
L.E.M. Duynstee (voorzitter)	Vrouw	1962
C. Spaans	Man	1964
A.M. van Ombergen	Man	1965

In 2023 heeft de Raad van Toezicht 3 maal vergaderd.

Sleutelfuncties

Met ingang van 13 januari 2019 was ons pensioenfonds, als gevolg van de Europese IORP II-richtlijn, wettelijk verplicht drie sleutelfuncties in te richten: de actuariële functie, risicobeheerfunctie en interne auditfunctie. Er wordt bij elk van deze functies onderscheid gemaakt naar de rol van houder en de rol van vervuller. Ons pensioenfonds had de sleutelfuncties als volgt in de governance geïncorporeerd:

Sleutelfunctie	Houder	Vervuller
Actuariële functie	Uitbesteed aan Mercer (ook certificierend actuaris van het pensioenfonds)	Idem als bij houder
Risicobeheerfunctie	Mevrouw T. Stanoevska	Idem als bij houder
Interne auditfunctie	Insourcingsvariant. Herder Interim Services	Idem als bij houder

In dit stadium van de liquidatie van het fonds is alleen nog de sleutelfunctie Risicobeheerfunctie actief.

Uitbesteding

Ons pensioenfonds heeft nog werkzaamheden uitbesteed aan derden. Alle uitbestedingspartners worden periodiek geëvalueerd.

De ondersteuning van het College van Vereffenaars is ondergebracht bij Montae & Partners. Met ingang van 1 januari 2021 is een overeenkomst met Montae & Partners gesloten met gewijzigde werkzaamheden voor de periode van liquidatie.

De financiële administratie en verslaglegging is ondergebracht bij Appel Pensioenuitvoering. Met Appel Pensioenuitvoering is in 2022 een overeenkomst gesloten voor ondersteuning bij financiële werkzaamheden voor de periode van liquidatie.

Catapult Creëert verzorgt voor ons pensioenfonds nog het beheer en onderhoud van de website Reiswerk Pensioenstopt.nl.

Ons pensioenfonds laat zich adviseren bij de afwikkeling van de liquidatie door AethiQs.

Externe ondersteuning en -controle

De controle van de jaarrekening is toevertrouwd aan Forvis Mazars Accountants N.V. Op 26 juni 2024 is het jaarverslag 2023 vastgesteld.

De actuariële controle van de jaarrekening is opgedragen aan Mercer.

De functie van compliance officer wordt waargenomen door mevrouw T. Stanoevska.

2.3 Verslag College van Vereffenaars.

Algemeen

Hieronder wordt verantwoording afgelegd over het traject naar de liquidatie van het pensioenfonds. Het jaarverslag over 2023 is op 26 juni 2024 vastgesteld. Het risicobeheer voor het pensioenfonds was in 2023 gericht op het beheersen van de risico's uit hoofde van de liquidatie. Dit vanwege de opheffing van het pensioenfonds en de economische overdracht van de vermogensbestanddelen (beleggingen en verplichtingen) per 1 januari 2021 aan Pensioenfonds PGB.

Traject tot aan de liquidatie

Sociale partners hebben er begin 2020 voor gekozen om de pensioenregeling per 1 januari 2021 onder te brengen bij Pensioenfonds PGB. Het voormalig bestuur van ons pensioenfonds heeft reeds een aantal jaren eerder vastgesteld dat er twijfels bestaan ten aanzien van het zelfstandig voortbestaan van het pensioenfonds en heeft destijds ook de verschillende toekomstmogelijkheden verkend. Naar aanleiding van het besluit van sociale partners heeft het voormalig bestuur opnieuw en zorgvuldig onderzoek gedaan naar de toekomstmogelijkheden van het pensioenfonds. Na een uitgebreid selectieproces op basis van kwalitatieve en kwantitatieve criteria is naar voren gekomen dat in het belang van de (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden van ons fonds óók de reeds opgebouwde pensioenaanspraken en uit te keren pensioenrechten middels een collectieve waardeoverdracht bij Pensioenfonds PGB ondergebracht zouden moeten worden.

Bij de besluitvorming over de collectieve waardeoverdracht naar Pensioenfonds PGB en de liquidatie van ons fonds zijn zowel onze raad van toezicht, ons verantwoordingsorgaan en de externe toezichthouder De Nederlandsche Bank (DNB) nadrukkelijk en uitvoerig betrokken geweest. Dit heeft ertoe geleid dat alle formele besluiten, goedkeuringen en instemmingen die nodig zijn voor een CWO, aanwezig zijn. De belangen van onze (gewezen) deelnemers en pensioengerechtigden zijn daarmee evenwichtig afgewogen en de besluiten worden breed gedragen.

Op 22 juni 2020 heeft het voormalig bestuur van ons pensioenfonds een positief advies ontvangen van het verantwoordingsorgaan op het voorgenomen besluit tot collectieve waardeoverdracht en liquidatie van het pensioenfonds. Het voormalig bestuur heeft in haar vergadering van 25 juni 2020 het voorgenomen besluit tot collectieve waardeoverdracht en liquidatie van het pensioenfonds genomen. De raad van toezicht heeft op 7 juli 2020 haar goedkeurende verklaring afgegeven.

Op 13 juli 2020 is bij DNB de melding gedaan van een voorgenomen liquidatie van ons pensioenfonds en een melding van een voorgenomen collectieve waardeoverdracht naar Pensioenfonds PGB. DNB heeft op 16 december 2020 aangegeven geen bezwaar te maken tegen de collectieve waardeoverdracht.

Op 18 december 2020 heeft het voormalig bestuur unaniem besloten om definitief in liquidatie te treden per 1 januari 2021. De bestuurders zijn vanaf dat moment vereffenaars van het pensioenfonds geworden. Het pensioenfonds verkeert vanaf dat moment formeel in staat van liquidatie. De belangrijkste taak van de vereffenaars is de financiële afwikkeling van de liquidatie van het pensioenfonds.

Vaststelling koopsom en overdracht vermogen

Pensioenfonds PGB heeft middels een collectieve waardeoverdracht per 1 januari 2021 de opgebouwde pensioenaanspraken van ons pensioenfonds overgenomen. Op 31 december 2021 is de koopsom vastgesteld, zijnde het bedrag van ad € 651.621.000, - (inclusief solvabiliteitsopslag). De waardering van de verplichtingen (de koopsom) heeft plaatsgevonden op de grondslagen van Pensioenfonds PGB zoals overeengekomen in de overeenkomst tot collectieve waardeoverdracht en bijbehorende bijlagen dan wel afspraken welke zijn opgenomen in addendum bij de overeenkomst tot collectieve waardeoverdracht.

Per 1 januari 2021 heeft de economische overdracht van de beleggingen plaatsgevonden van het pensioenfonds naar Pensioenfonds PGB. De feitelijke overdracht van de beleggingen heeft in januari 2021 plaatsgevonden. Het verschil tussen de feitelijke overdracht van de beleggingen en de economische overdracht van de beleggingen is het resultaat op beleggingen in 2021 en voor rekening en risico van Pensioenfonds PGB.

Op 31 december 2021 is de overdracht van vermogen vastgesteld op € 653.298.000,-. De overdracht van het vermogen in 2021 heeft plaatsgevonden zoals overeengekomen in de overeenkomst tot collectieve waardeoverdracht en bijbehorende bijlagen dan wel afspraken welke zijn opgenomen in addendum bij de overeenkomst tot collectieve waardeoverdracht.

Op 31 december 2021 is het voorlopig liquidatiesaldo vastgesteld op 5.469.000. Dit bedrag is opgebouwd uit:

Overdracht vermogen PGB -/- benodigde koopsom PGB	1.677.000
Liquide middelen bij Reiswerk Pensioenen in liquidatie	4.389.000
Openstaande vorderingen	114.000
Nog te betalen liquidatiekosten	-711.000

Het College van Vereffenaars had de doelstelling om in 2023 de liquidatie van het pensioenfonds af te ronden. Alvorens te kunnen liquideren moest er nog duidelijkheid komen omtrent een aantal zaken, te weten:

De definitieve afronding overdracht naar PGB

Voor de definitieve afronding van de overdracht naar PGB en de definitieve vaststelling van het liquidatiesaldo is een uitkomst nodig in de lopende zaak waarin een groep voormalige deelnemers en pensioengerechtigden onderdelen van de overdracht (de verlaging van pensioenaanspraken) naar Pensioenfonds PGB ter discussie stellen.

De zaak 'verlaging van pensioenaanspraken'

Een groep van voormalige deelnemers en pensioengerechtigden is bij de Rechtbank Amsterdam een procedure gestart naar aanleiding van de waardeoverdracht naar Pensioenfonds PGB. Zij stellen - zeer kort samengevat - dat de collectieve waardeoverdracht door Reiswerk Pensioenen aan Pensioenfonds PGB, waarvoor DNB toestemming heeft gegeven, in strijd zou zijn met artikel 17 van het EU Handvest. Op 7 december 2022 heeft de Rechtbank Amsterdam de zaak verwezen naar de kamer voor kantonzaken van deze rechtbank. De Rechtbank in Amsterdam heeft daar juli 2023 uitspraak in gedaan. Kort samengevat was het oordeel dat de verlaging van de aanspraken noodzakelijk was om de belangen te dienen van de betrokken reisprofessionals, en zij die dat waren. In december 2023 hebben de eisers hoger beroep aangetekend.

De vereffenaars hebben besloten nog een bedrag aan liquide middelen aan te houden voor onvoorziene uitgaven. In overleg met Pensioenfonds PGB hebben de vereffenaars besloten om het liquidatiesaldo wat resteert bij ontbinding van de stichting vooralsnog bij Pensioenfonds PGB te reserveren voor mogelijke kosten in de toekomst uit hoofde van verschillende zaken. Naast de mogelijke kosten in de zaak Booking.com wordt rekening gehouden met mogelijke kosten van de juridische procedure. Gezien de kosten van dergelijke zaken is besloten het liquidatiesaldo vooralsnog te reserveren bij Pensioenfonds PGB.

De resterende middelen zal Pensioenfonds PGB 10 jaar na de ontbinding van de stichting op een evenwichtige wijze bestemmen ten behoeve van de Reiswerk populatie bij Pensioenfonds PGB, minimaal rekening houdend met, maar niet gelimiteerd tot de doorgevoerde verlaging bij Reiswerk Pensioenen en de door Pensioenfonds PGB collectief gedragen lasten voortvloeiende uit de Booking kwestie.

Op 31 december 2023 is het voorlopig liquidatiesaldo vastgesteld op 4.617.000. Dit bedrag is opgebouwd uit:

Overdracht vermogen PGB -/- benodigde koopsom PGB	1.677.000
Liquide middelen bij Reiswerk Pensioenen in liquidatie	3.321.000
Openstaande vorderingen	31.000
Nog te betalen liquidatiekosten	-412.000

Het voorlopig liquidatiesaldo is over 2022 en 2023 afgenomen met 852.000 ten opzichte van het voorlopig liquidatiesaldo zoals deze eind 2021 is vastgesteld rekening houdende met een liquidatie eind kalenderjaar 2022. De afname van het voorlopig liquidatiesaldo is het saldo van baten en lasten over de verslagjaren 2022 en 2023. Ons pensioenfonds verwacht nu eind 2025 te kunnen liquideren. Ons pensioenfonds heeft een inschatting gemaakt van nog te betalen liquidatie kosten van 412.000 in 2024 en 2025. De uiteindelijke kosten in 2024 en 2025 kunnen nog impact hebben op het uiteindelijke liquidatiesaldo.

Vaststelling definitief liquidatiesaldo

De definitieve vaststelling van het liquidatiesaldo heeft dus ook nog niet in 2023 kunnen plaatsvinden, het College van Vereffenaars hoopt dat de liquidatie in 2025 kan worden afgerond. Het liquidatiesaldo zal uiteindelijk, nadat DNB aangeeft dat het toezicht kan worden beëindigd, worden overgemaakt aan Pensioenfonds PGB. Gezien de onzekerheid omtrent de groep deelnemers die heeft aangegeven het oneens te zijn met de doorgevoerde verlaging en de Booking-kwestie, wordt dit bedrag vooralsnog bij Pensioenfonds PGB gereserveerd voor mogelijke toekomstige kosten van procedures samenhangend met de CWO / vereffening van ons pensioenfonds.

Risicomanagement

Omdat het fonds geen pensioenadministratie meer voert en geen vermogen beheert, behalve een beperkt liquidatiesaldo, zijn de meeste risico's uit hoofde van de reguliere bedrijfsvoering en van de CWO niet meer relevant. Wel resteren er nog enkele risico's gerelateerd aan het afronden van de liquidatie, zoals bijvoorbeeld operationele-, uitbestedings- en juridische risico's. In 2023 zijn deze resterende risico's gemonitord door het College van Vereffenaars. Waar nodig zijn diverse beheersmaatregelen genomen. Zo waren de juridische risico's aanleiding om juridisch advies in te winnen. Op 12 juni 2023 heeft de zitting bij de Rechtbank Amsterdam plaatsgevonden in de nog lopende procedure die een groep van voormalige deelnemers en pensioengerechtigden is gestart tegen Reiswerk Pensioenen i.l., alsmede Pensioenfonds PGB en DNB. Ons pensioenfonds heeft zich op het standpunt gesteld dat de vorderingen onterecht zijn en moeten worden afgewezen. De Rechtbank in Amsterdam heeft in juli 2023 uitspraak gedaan en het fonds in het gelijk gesteld. In december 2023 hebben de eisers hoger beroep aangetekend. Het College van Vereffenaars van het pensioenfonds heeft er steeds zorg voor gedragen dat het voldoende kennis en kunde bezit om haar verantwoordelijkheid te kunnen dragen en de risico's te kunnen beheersen. Naar aanleiding van het hoger beroep heeft het College een nieuwe risicoanalyse gemaakt en waar nodig de beheersmaatregelen aangepast. Gezien de uitspraak van de Rechtbank verwacht ons pensioenfonds dat er geen vorderingen tegen haar zullen worden ingesteld en dat de financiële positie van het fonds derhalve niet wordt aangetast.

Fraude risico

Fraude en corruptie maakt als risico deel uit van de door het fonds uitgevoerde risicoanalyse. Daarbij wordt geanalyseerd waar de mogelijke frauderisico's bij het fonds (zowel intern als extern) liggen. Bij het fonds liggen de potentiële frauderisico's vooral bij beheer van het liquidatiesaldo op de bankrekening en het betalingsverkeer.

Het fonds neemt diverse beheersmaatregelen om fraude te voorkomen zowel op organisatie- als procesniveau. Er gelden beheersmaatregelen voor zowel de verbonden personen (inclusief de leden van het College van Vereffenaars) als voor

uitbestedingsorganisaties. De belangrijkste beheersmaatregelen met betrekking tot verbonden personen bestaan uit: het aanwezig zijn en checken van de naleving van de gedragscode en het beloningsbeleid inclusief de declaratie afspraken.

De compliance officer heeft over het kalenderjaar 2023 vastgesteld dat alle verbonden personen de naleving van de gedragscode hebben ondertekend.

Zowel het College van Vereffenaars als ook de Raad van Toezicht en het Verantwoordingsorgaan hebben in afwijking op het beloningsbeleid afspraken gemaakt om de bedragen naar beneden aan te passen als gevolg van verminderde werkzaamheden.

Het fonds heeft de financiële administratie aan Appel Pensioenuitvoering uitbesteed. Appel Pensioenuitvoering kent diverse beheersmaatregelen die toezien op het beheersen van onder meer de frauderisico's.

Het college van vereffenaars van het fonds is van mening dat het netto risico op fraude op gebied van (jaarverslag-)verslaglegging en rapportering aan de toezichthouders en het netto risico op onvoldoende opbrengsten in relatie tot de verplichtingen van het fonds minimaal zijn als gevolg van de getroffen maatregelen.

In boekjaar 2023 zijn er geen fraudegevallen bij het fonds bekend. Ook zijn geen operationele of integriteitsincidenten bekend of gemeld bij toezichthouders.

Code Pensioenfondsen

De Code Pensioenfondsen heeft tot doel het functioneren van de besturen van pensioenfondsen te verbeteren en inzichtelijker te maken. De Code is gebaseerd op het 'pas toe of leg uit'-beginsel. Bepalend voor de werking van de Code is hoe pensioenfondsen met de intenties omgaan. Dat betekent dat er ruimte is om af te wijken van de normen, mits dit weloverwogen gebeurt.

Het College van Vereffenaars heeft de naleving van de normen van de Code in 2023 geïnventariseerd. De volgende normen worden door het fonds niet volledig nageleefd:

Norm	Thema: Zorgvuldig benoemen	Toelichting
33	In zowel het bestuur als in het VO of het BO is er ten minste één vrouw en één man. Er zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar in. Het bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het bestuur te bevorderen.	Sinds 2022 neemt er geen vrouw zitting in het bestuur / College van Vereffenaars en zijn er sinds april 2020 geen leden (meer) onder de 40 jaar. Diversiteit in het College van Vereffenaars werd middels het diversiteitsbeleid bevorderd door hier specifiek aandacht aan te besteden bij het ontstaan van een vacature. Het College van Vereffenaars heeft geen stappenplan meer die de diversiteit bevordert, mede gezien het stadium van de liquidatie van het fonds.
34	De zittingsduur van een lid van het bestuur, het VO, het BO en raad van toezicht is maximaal vier jaar. Een bestuurslid en een lid van het BO kunnen maximaal twee keer worden herbenoemd, een lid van de raad van toezicht maximaal één keer. Leden van een visitatiecommissie zijn maximaal acht jaar betrokken bij hetzelfde fonds.	In 2022 is de statutaire zittingstermijn van de raad van toezicht gewijzigd. De limitering van de termijnen is vervallen, mede gezien het stadium van de liquidatie van het fonds.

Ondanks het 'pas toe of leg uit'-beginsel van de Code Pensioenfondsen zijn er normen in de Code die altijd dienen te worden toegelicht in het verslag van College van Vereffenaars. Deze normen zijn opgenomen in de bijlagen met een verwijzing naar de toelichting in het jaarverslag.

Met ingang van 1 januari 2024 treedt de aangepaste Code Pensioenfondsen in werking. Pensioenfondsen worden geacht de Code na te leven als zij de normen uit deze code uiterlijk op 31 december 2024 hebben geïmplementeerd. In het bestuursverslag over 2024 kunnen de pensioenfondsen rapporteren over wat zij aan acties hebben verricht om compliant te worden (bijvoorbeeld wijzigen statuten, vaststellen beleid). Het College van Vereffenaars zal de impact van de wijzigingen in de code inventariseren en daarover in het jaarverslag 2024 rapporteren.

Zelfevaluatie

Het College van Vereffenaars evalueert jaarlijks het functioneren van het College van Vereffenaars als geheel en het functioneren van de individuele leden van het College van Vereffenaars, zo ook in 2023.

Uitvoeringskosten

Op de balans is een inschatting opgenomen van nog te betalen kosten ad € 412.000,-.

In totaal bedragen de uitvoeringskosten over het boekjaar 2023 € 67.000 (2022: € 649.000).

Eind 2021 is er een inschatting gemaakt van de kosten die nog nodig zijn om de liquidatie af te ronden. Het pensioenfonds had toen de inschatting gemaakt dat het in 2022 zou kunnen liquideren. Inmiddels houdt het pensioenfonds rekening met een liquidatie eind 2025. De uitvoeringskosten die zijn verantwoord in het jaarverslag betreffen aanpassingen op de eerdere inschatting van de nog te betalen liquidatiekosten.

Toezichthouders

De Nederlandsche Bank heeft, voordat de bezittingen en pensioenverplichtingen naar Pensioenfonds PGB zijn overgegaan, aan het pensioenfonds medegedeeld geen gebruik te maken van haar bevoegdheid de collectieve waardeoverdracht te verbieden. Het afgelopen jaar zijn aan het pensioenfonds door toezichthouders geen dwangsommen of boetes opgelegd. Ook zijn er door de toezichthouder geen aanwijzingen aan het pensioenfonds gegeven, noch is een bewindvoerder aangesteld of is bevoegdheidsuitoefening van organen gebonden aan toestemming van de toezichthouder. Zodra het pensioenfonds is geliquideerd, zal het pensioenfonds DNB verzoeken om een verklaring einde toezicht.

Klachten- en geschillencommissie

Het pensioenfonds heeft een klachten- en geschillencommissie gehad. Tot medio 2023 is er geen beroep gedaan op de klachten- en geschillencommissie. Het College van Vereffenaars hebben daarom besloten medio 2023 de klachten- en geschillencommissie op te heffen. Mocht zich toch nog in de toekomst een klacht of geschil voordoen dan is de afspraak met de voormalige leden van de klachten- en geschillencommissie gemaakt dat zij worden benaderd en de commissie weer actief kan worden.

Externe geschilleninstantie

Onderdeel van de nieuwe regelgeving inzake de behandeling van klachten is de introductie van een externe geschilleninstantie, de Geschillen Instantie Pensioenfondsen (GIP) per 1 januari 2024. Het pensioenfonds is niet aangeschreven door de GIP gezien de voorwaarden die gesteld worden aan deelname.

Vooruitblik 2024

Ons pensioenfonds is per 1 januari 2021 in liquidatie. In 2024 staat er nog een aantal zaken op de planning voor het College van Vereffenaars, waaronder:

- Het jaarverslag 2023;
- Het voortzetten en zo mogelijk afronden van de juridische procedure tegen het fonds.

In de, op de volgende pagina's, opgenomen jaarrekening staan de financiële gegevens over het boekjaar 2023 vermeld.

Dankwoord

Het College van Vereffenaars bedankt iedereen die zich in 2023 heeft ingezet voor het pensioenfonds.

Gouda, 26 juni 2024

Het College van Vereffenaars,

A.N. Jager
Voorzitter

W.J. Boot
Vicevoorzitter

J.W. Eggen
Vereffenaar

H. Nieuwenhuijse
Vereffenaar

G.J. Seffinga
Vereffenaar

3 Jaarrekening

In dit hoofdstuk presenteert het college van vereffenaars van Reiswerk Pensioenen in liquidatie, statutair gevestigd te Gouda, de jaarrekening over boekjaar 2023 eindigend op 31 december 2023. In het hoofdstuk "Overige gegevens" volgt de verklaring van de certificerende actuaris en onafhankelijke accountant van het pensioenfonds.

De in dit hoofdstuk vermelde bedragen zijn in duizenden euro's, tenzij anders is aangegeven.

3.1 Balans per 31 december

(na voorgestelde bestemming saldo baten en lasten)

(x € 1.000)	Toelichting *)	2023 EUR	2022 EUR
Activa			
Vorderingen en overlopende activa	3.4.1	31	6
Overige activa	3.4.2	<u>3.321</u>	<u>3.533</u>
		3.352	3.539
Passiva			
Stichtingskapitaal en reserves	3.4.3	2.940	2.904
Overige schulden en overlopende passiva	3.4.4	<u>412</u>	<u>635</u>
		3.352	3.539

*) De nummering verwijst naar de toelichting

Staat van baten en lasten

<i>(x € 1.000)</i>	Toelichting	2023 EUR	2022 EUR
Baten			
Beleggingsopbrengsten	3.5.1	-	-16
Overige baten	3.5.2	103	-
		<u>103</u>	<u>-16</u>
Lasten			
Pensioenuitvoeringskosten	3.5.3	67	649
Overige lasten	3.5.4	-	223
		<u>67</u>	<u>872</u>
Saldo van baten en lasten		<u>36</u>	<u>-888</u>

Bestemming van het saldo van baten en lasten

<i>(x € 1.000)</i>	2023	2022
	EUR	EUR
Gebonden reserve	36	-888
Beleidsreserve	-	-
Saldo van baten en lasten	36	-888

3.2 Kasstroomoverzicht

(x € 1.000)	2023	2022
	EUR	EUR
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-290	-721
Overige baten en lasten	78	-119
Totaal kasstroom uit pensioenactiviteiten	-212	-840
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	-	-
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	-	-
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-	-16
Totaal kasstroom uit beleggingsactiviteiten	-	-16
Mutatie liquide middelen	-212	-856
Liquide middelen per 1 januari	3.533	4.389
Mutatie liquide middelen	-212	-856
Liquide middelen per 31 december	3.321	3.533

3.3 Algemene toelichting

3.3.1 Inleiding

Het doel van de Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Reisbranche, ingeschreven in het handelsregister onder nummer 41227126 en statutair gevestigd op Antwerpseweg 8 te Gouda, hierna het 'fonds', is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan gepensioneerden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden; tevens verstrekt het pensioenfonds uitkeringen aan arbeidsongeschikte deelnemers. Deze doelstelling is nader uitgewerkt in onder andere de statuten, het pensioenreglement, de uitvoeringsovereenkomst en de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota. Het pensioenfonds geeft invulling aan de uitvoering van de pensioenregeling van de in de branche verplicht aangesloten werkgevers.

Door het liquidatiebesluit is het doel van het pensioenfonds nu het afronden van de collectieve waardeoverdracht naar Pensioenfonds PGB en aansluitend het liquideren van het pensioenfonds.

Discontinuïteit

Sociale partners in de reisbranche hebben er begin 2020 voor gekozen om de pensioenregeling per 1 januari 2021 onder te brengen bij Pensioenfonds PGB. Het voormalig bestuur heeft er in juni 2020 voor gekozen de opgebouwde pensioenaanspraken en pensioenrechten door middel van een collectieve waardeoverdracht per 1 januari 2021 onder te brengen bij Pensioenfonds PGB. De activiteiten om te komen tot definitieve ontbinding van de stichting zijn in dit jaarverslag verwerkt. Het college van vereffenaars ziet er op toe dat de transitie van de pensioenverplichtingen en het vermogen naar Pensioenfonds PGB en de liquidatie van het pensioenfonds goed verlopen.

Het pensioenfonds maakt gebruik van de toepassing van de continuïteitsveronderstelling op grond van Richtlijn 170 *Discontinuïteit en ernstige onzekerheid over continuïteit, paragraaf 104*. Hierin wordt gesteld dat de jaarrekening opgesteld kan worden uitgaande van de continuïteitsveronderstelling als de liquidatie zich voltrekt volgens een bij oprichting dan wel bij dat besluit bepaald scenario waarin de rechtspersoon naar verwachting aan al zijn verplichtingen zal voldoen. Het pensioenfonds is voornemens om in 2025 het liquidatieverslag vast te stellen. Het pensioenfonds kan aan al haar verplichtingen voldoen.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de stellige uitspraken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (RJ), uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Het college van vereffenaars heeft de jaarrekening 2023 opgemaakt en op 26 juni 2024 vastgesteld.

3.3.2 Algemene grondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in duizenden euro's.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaand jaar. Als gevolg van de liquidatie van het pensioenfonds zijn diverse onderdelen in de jaarrekening die voortvloeien uit de Pensioenwet en het Financieel Toetsingskader niet (meer) van toepassing en daarmee ook de achterwege gelaten.

Opname van een actief of een verplichting

Een actief wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het pensioenfonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld. Een verplichting wordt in de balans opgenomen wanneer het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de omvang van het bedrag daarvan betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Indien een transactie ertoe leidt dat nagenoeg alle of alle toekomstige economische voordelen en alle of nagenoeg alle risico's met betrekking tot een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen, wordt het actief of de verplichting niet langer in de balans opgenomen. Verder worden activa en verplichtingen niet meer in de balans opgenomen vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde. Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Als gevolg hiervan kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties". Deze post kan zowel een actief als een passief zijn.

Verantwoording van baten en lasten

Baten worden in de staat van baten en lasten opgenomen wanneer een vermeerdering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld. Lasten worden verwerkt wanneer een vermindering van het economisch potentieel, samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting, heeft plaatsgevonden, waarvan de omvang betrouwbaar kan worden vastgesteld.

Saldering van een actief en een verplichting

Een financieel actief en een financiële verplichting worden gesaldeerd als nettobedrag in de balans opgenomen indien sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen en bovendien de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De met de gesaldeerd opgenomen financiële activa en financiële verplichtingen samenhangende rentebaten en rentelasten worden eveneens gesaldeerd opgenomen.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek vereist dat het College van Vereffenaars oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen, en van baten en lasten. De schattingen en hiermee verbonden veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren die gegeven de omstandigheden als redelijk worden beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen worden opgenomen in de periode waarin de schatting wordt herzien, indien de herziening alleen voor die periode gevolgen heeft, of in de periode van herziening en toekomstige perioden, indien de herziening gevolgen heeft voor zowel de verslagperiode als toekomstige perioden.

Er heeft een schattingswijziging plaatsgevonden in de verslagperiode. De verwachte doorlooptijd van het pensioenfonds tot aan liquidatie van het fonds is met één jaar toegenomen. Het pensioenfonds verwacht nu eind 2025 te kunnen liquideren. De impact van deze wijziging is circa € 100.000,-

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief transactiekosten, provisies, valutakoersverschillen e.d., worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde. Baten en lasten voortvloeiende uit transacties in vreemde valuta's worden omgerekend tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

3.3.3 Specifieke grondslagen

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen en overlopende activa worden bij de eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na de eerste verwerking worden vorderingen gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten) onder aftrek van eventuele bijzondere waardeverminderingen, indien sprake is van oninbaarheid.

Overige activa

Hieronder worden de liquide middelen opgenomen voor zover dit banktegoeden betreft welke onmiddellijk opeisbaar zijn. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Zij worden onderscheiden van tegoeden in verband met beleggingstransacties. Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties worden gepresenteerd onder de beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves

Algemeen

Stichtingskapitaal en reserves worden bepaald door het bedrag dat resteert nadat alle actiefposten en posten van het vreemd vermogen, inclusief de voorziening pensioenverplichtingen voor risico van het pensioenfonds en risico deelnemers en overige technische voorzieningen, volgens de van toepassing zijnde waarderingsgrondslagen in de balans zijn opgenomen. In de toelichting wordt opgenomen het krachtens de Pensioenwet minimaal vereiste eigen vermogen volgens de in het Besluit financieel toetsingskader voorgeschreven berekeningsmethodiek en het surplus vermogen.

Beleidsreserve

De beleidsreserve is een sluitpost, waaraan uit het resultaat wordt toegevoegd of onttrokken nadat de gebonden reserve op het juiste niveau is gebracht.

Gebonden reserve

De gebonden reserve wordt vastgesteld op de hoogte van het vereist eigen vermogen.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva worden bij de eerste verwerking gewaardeerd op reële waarde. Na de eerste verwerking worden schulden gewaardeerd op geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde indien geen sprake is van transactiekosten). In de overige schulden is opgenomen de te betalen liquidatiekosten en wordt nader toegelicht in hoofdstuk 3.4.4.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop deze betrekking hebben. De in de staat van baten en lasten opgenomen posten zijn in belangrijke mate gerelateerd aan de in de balans gehanteerde waarderingsgrondslagen voor beleggingen en de voorzieningen pensioenverplichtingen. Zowel gerealiseerde als ongerealiseerde resultaten worden rechtstreeks verantwoord in het resultaat.

Pensioenuitvoeringskosten

De pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Overige baten en lasten

De overige baten en lasten worden opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen.

3.3.4 Grondslagen kasstroomoverzicht

Het kasstroomoverzicht is conform de directe methode opgesteld. Alle ontvangsten en uitgaven worden hierbij als zodanig gepresenteerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenuitvoeringsactiviteiten en beleggingsactiviteiten.

3.4 Toelichting op de balans

3.4.1 Vorderingen en overlopende passiva

Specificatie vorderingen en overlopende activa

(x € 1.000)	2023	2022
	EUR	EUR
Overige vorderingen	31	6
Stand per 31 december	31	6

Het bedrag onder overige vorderingen is een vordering ABN AMRO inzake nog te ontvangen rente over het 4e kwartaal van betreffend kalenderjaar.

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar.

3.4.2 Overige activa

(x € 1.000)	2023	2022
	EUR	EUR
Liquide middelen	3.321	3.533
Stand per 31 december	3.321	3.533

Onder de liquide middelen worden opgenomen die kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen die onmiddellijk dan wel op korte termijn opeisbaar zijn.

Er zijn geen kredietfaciliteiten.

3.4.3 Stichtingskapitaal en reserves

Mutatieoverzicht eigen vermogen 2023

(x € 1.000)	Gebonden reserve	Beleids-reserve	Totaal
Stand per 31 december 2022	2.904	-	2.904
Uit bestemming saldo van baten en lasten	36	-	36
Stand per 31 december 2023	2.940	-	2.940

Mutatieoverzicht eigen vermogen 2022

(x € 1.000)	Gebonden reserve	Beleids-reserve	Totaal
Stand per 31 december 2021	3.792	-	3.792
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-888	-	-888
Stand per 31 december 2022	2.904	-	2.904

Bestemming saldo van baten en lasten

Een eventueel resterend liquidatiesaldo zal naar Pensioenfonds PGB worden overgemaakt. Met het bestuur van Pensioenfonds PGB is afgesproken dat de resterende middelen 10 jaar na de ontbinding van de stichting door het bestuur van Pensioenfonds PGB op een evenwichtige wijze zullen worden bestemd, minimaal rekening houdend met maar niet gelimiteerd tot de doorgevoerde verlaging bij Reiswerk Pensioenen en de door Pensioenfonds PGB collectief gedragen lasten voortvloeiende uit de Booking-kwestie.

3.4.4 Overige schulden en overlopende passiva

(x € 1.000)	2023 EUR	2022 EUR
Te betalen liquidatiekosten	412	635
Stand per 31 december	412	635

De nog te betalen kosten ad € 412 bestaat uit nog te betalen liquidatiekosten ad € 54 over 2023 en ad € 358 evenredig te verdelen over 2024 en 2025. Het restsaldo dat na de betaling van de laatste kosten overblijft, zal naar Pensioenfonds PGB overgemaakt worden.

Verbonden partijen

Transacties met college van vereffenaars

Inzake de beloning van college van vereffenaars wordt verwezen naar de toelichting op de pensioenuitvoeringskosten. Er zijn geen leningen verstrekt aan, noch is er sprake van vorderingen op, (voormalige) vereffenaars.

3.4.5 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Voorwaardelijke verplichtingen

Per jaareinde zijn er geen financiële claims ingediend bij het pensioenfonds.

Het pensioenfonds heeft met Pensioenfonds PGB afspraken gemaakt rondom de afwikkeling van de collectieve waardeoverdracht naar Pensioenfonds PGB. In 2021 heeft de overdracht van het vermogen ad € 653.298 plaatsgevonden. De benodigde inkoopsom voor de overgenomen pensioenaanspraken van ons pensioenfonds is door PGB vastgesteld op € 651.621. Het verschil tussen het overgedragen vermogen en de benodigde inkoopsom ad € 1.677 wordt door Pensioenfonds PGB aangehouden op een daartoe geormerkte rekening voor mogelijke toekomstige kosten van procedures samenhangende met de CWO / vereffening van ons pensioenfonds. Een eventueel restant saldo zal op het moment van de vereffening van ons pensioenfonds ook worden overgedragen aan Pensioenfonds PGB op deze geormerkte rekening. Met Pensioenfonds PGB is afgesproken dat de resterende middelen op deze geormerkte rekening 10 jaar na de ontbinding van ons pensioenfonds door Pensioenfonds PGB op een evenwichtige wijze zullen worden bestemd, minimaal rekening houdend met maar niet gelimiteerd tot de doorgevoerde verlaging bij ons pensioenfonds en de door Pensioenfonds PGB collectief gedragen lasten voortvloeiende uit de Booking kwestie.

Lopende rechtzaak

Een groep van voormalige deelnemers en pensioengerechtigden is bij de Rechtbank Amsterdam een procedure gestart naar aanleiding van de waardeoverdracht naar Pensioenfonds PGB. Zij stellen - zeer kort samengevat - dat de collectieve waardeoverdracht door Reiswerk Pensioenen aan Pensioenfonds PGB, waarvoor DNB toestemming heeft gegeven, in strijd zou zijn met artikel 17 van het EU Handvest. Op 7 december 2022 heeft de Rechtbank Amsterdam de zaak verwezen naar de kamer voor kantonzaken van deze rechtbank. Op 12 juni 2023 heeft de zitting bij de Rechtbank Amsterdam plaatsgevonden. De Rechtbank in Amsterdam heeft daar juli 2023 uitspraak in gedaan. Kort samengevat was het oordeel dat de verlaging van de aanspraken noodzakelijk was om de belangen te dienen van de betrokken reisprofessionals, en zij die dat waren. In december 2023 hebben de eisers hoger beroep aangetekend. Dat betekent dat een afronding van de liquidatie van het fonds op korte termijn helaas nog niet mogelijk is. De mondelinge behandeling van het hoger beroep zal plaatsvinden in november 2024. Ons pensioenfonds hoopt de liquidatie, na uitspraak in het hoger beroep, in 2025 te kunnen afronden. Ons pensioenfonds heeft deze zaak niet op de balans gewaardeerd omdat het niet waarschijnlijk is dat de afwikkeling resulteert in een uitstroom van middelen.

Gebeurtenissen na balansdatum

Afwikkeling liquidatie

Zodra de uitspraak in de zaak 'verlaging van pensioenaanspraken' in het voordeel van ons pensioenfonds is uitgesproken, kan de definitieve afronding van de overdracht naar PGB plaatsvinden en dienen de vereffenaars een rekening en verantwoording op te stellen van de vereffening, waaruit de omvang en samenstelling van het overschot blijkt, alsmede een plan van verdeling. De vereffenaars zullen daartoe te zijner tijd een rekening en verantwoording van de vereffening opstellen (in de vorm van een concept liquidatieverslag), waaruit blijkt hoe de gelden van het pensioenfonds zijn besteed en wat er resteert nadat de lopende financiële verplichtingen zijn voldaan. De besteding van het saldo zal dan blijken uit de toelichting die bij de rekening en verantwoording zal worden gevoegd.

De rekening en verantwoording van de vereffening zal worden gedeponereerd bij de Kamer van Koophandel, waarmee de verzetstermijn dan kan worden gestart. Dit zal worden aangekondigd door middel van een advertentie in een landelijk dagblad. De rekening en verantwoording van de vereffening zal tevens ten kantore van Reiserwerk Pensioenen in liquidatie ter inzage worden gelegd. Ook is de rekening en verantwoording van de vereffening gedurende de verzetsperiode ter inzage op de website van het pensioenfonds opgenomen. Na afloop van de verzetstermijn, die twee maanden duurt, zal het pensioenfonds een verklaring van non-verzet opvragen bij de Rechtbank. Indien deze verklaring wordt verstrekt, zal het liquidatieverslag worden vastgesteld door het college van vereffenaars. Dan zal het pensioenfonds bij DNB ook de "Verklaring einde toezicht" opvragen. Als deze verklaring van DNB verkregen is, kan het pensioenfonds zich doen uitschrijven uit de registers van de Kamer van Koophandel en is de liquidatie een feit.

3.5 Toelichting op de staat van baten en lasten

3.5.1 Beleggingsresultaten risico pensioenfonds

(x 1.000)	2022	Directe beleggings- opbrengsten EUR	Indirecte beleggings- opbrengsten EUR	Kosten van vermogensbeheer EUR	Totaal EUR
Aandelen		-	-	-	-
Vastrentende waarden		-	-	-	-
Derivaten		-	-	-	-
Overige beleggingen		-	-	-	-
Overige opbrengst en lasten				-16	-16
		-	-	-16	-16

De kosten van vermogensbeheer in 2022 van € 16 omvatten nagekomen facturen inzake management fee over 2021.

3.5.2 Overige baten

(x € 1.000)	2023 EUR	2022 EUR
Interest	103	-
	103	-

3.5.3 Pensioenuitvoeringskosten

(x € 1.000)	2023 EUR	2022 EUR
Administratiekosten	37	129
Accountantskosten	22	61
Advieskosten	92	330
Bestuurskosten	80	247
Contributies en bijdragen	10	52
Overige kosten	-	9
Subtotaal	241	828
Vrijval reservering nog te betalen liquidatiekosten	-174	-179
	67	649

Honoraria accountant

(x € 1.000)	EUR Accountant	EUR Overig netwerk	EUR Totaal
2023		0	
Controle van de jaarrekening	22	-	22
Andere controlewerkzaamheden	-	-	-
Fiscale advisering	-	-	-
Andere niet-controle diensten	-	-	-
	<u>22</u>	<u>-</u>	<u>22</u>
2022			
Controle van de jaarrekening	61	-	61
Andere controlewerkzaamheden	-	-	-
Fiscale advisering	-	-	-
Andere niet-controle diensten	-	-	-
	<u>61</u>	<u>-</u>	<u>61</u>

De controlewerkzaamheden zijn zowel in 2023 als 2022 uitgevoerd door Forvis Mazars Accountants N.V.

In bovenstaande opstelling is de methode gehanteerd waarbij wordt opgegeven de in het boekjaar ten laste gebrachte totale honoraria voor onderzoek van de jaarrekening en verslagstaten en de totale honoraria voor andere controleopdrachten, uitgevoerd door de externe accountant.

Overeenkomstig artikel 96 van de Pensioenwet wordt vermeld dat:

- het pensioenfonds in het boekjaar 2023 geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd;
- het pensioenfonds in het boekjaar 2023 geen aanwijzing als bedoeld in artikel 171 van de Pensioenwet is gegeven;
- in het boekjaar 2023 geen bewindvoerder als bedoeld in artikel 173 van de Pensioenwet is aangesteld.

Personeelsleden

Bij het pensioenfonds zijn geen werknemers in dienst. De financiële administratie is uitbesteed aan Appel Pensioenuitvoering B.V.

Bezoldiging college van vereffenaars

De transacties met college van vereffenaars hebben betrekking op de vergoedingen voor de werkzaamheden verband houdende met de vereffenaars- en commissievergaderingen. De vergoedingen bestaan uit bestuurskosten € 53 (2022: € 155) en overige kosten € 27 (2022: € 93). Afgezien hiervan zijn geen bezoldigingen toegekend.

3.5.4 Overige lasten

(x € 1.000)	2023 EUR	2022 EUR
Andere lasten	-	223
	<u>-</u>	<u>223</u>

De andere lasten in 2022 heeft voor een bedrag ad € 204 betrekking op het aan Pensioenfonds PGB overgemaakte saldo van de opgeheven bankrekening ten behoeve van waardeoverdrachten.

3.5.5 Belastingen

De activiteiten van het pensioenfonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

3.5.6 Bestemming saldo van baten en lasten

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het pensioenfonds. De bestemming is nader uitgewerkt in de ABTN. Het voorstel resultaatbestemming 2023 is opgenomen in de paragraaf van de staat van baten en lasten in de jaarrekening.

3.5.7 Vaststelling van de jaarrekening door de vereffenaars

Het college van vereffenaars van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Reisbranche in liquidatie heeft de jaarrekening 2023 vastgesteld in de vergadering van 26 juni 2024.

Gouda, 26 juni 2024

A.N. Jager
Voorzitter

W.J. Boot
Vicevoorzitter

J.W. Eggen
Vereffenaar

H. Nieuwenhuijse
Vereffenaar

G.J. Seffinga
Vereffenaar

4 Overige gegevens

4.1 Statutaire regeling omtrent de bestemming van het saldo van baten en lasten

Ten aanzien van de bestemming van het saldo van baten en lasten is geen bepaling opgenomen in de statuten van het pensioenfonds. De bestemming is nader uitgewerkt in de ABTN. Het voorstel voor de bestemming van het saldo van baten lasten over 2023 is opgenomen in de jaarrekening.

4.2 Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Reisbranche in liquidatie te Gouda is aan Mercer (Nederland) B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een Actuariële Verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2023.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Reisbranche in liquidatie, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 3.600,-. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 108,- te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruikgemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Op grond van overgangsrecht gelden genoemde artikelen, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard. Op 1 januari 2021 zijn de pensioenverplichtingen van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Reisbranche in liquidatie middels een collectieve waardeoverdracht volledig overgedragen aan Stichting Pensioenfonds PGB.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-personregel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken, en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

De verplichtingen van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Reisbranche in liquidatie zijn per 1 januari 2021 op grond van artikel 84 van de Pensioenwet overgedragen aan Stichting Pensioenfonds PGB. Per de balansdatum zijn derhalve geen technische voorzieningen aanwezig.

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet, voor zover van toepassing in verband met de afwezigheid van verplichtingen in het pensioenfonds per balansdatum. Hierbij merk ik op dat op grond van overgangsrecht de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet gelden, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Bedrijfstakpensioenfonds voor de Reisbranche in liquidatie is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende, aangezien op de balansdatum geen verplichtingen meer aanwezig zijn in het pensioenfonds. Het resterende eigen vermogen zal aangewend moeten worden binnen de doelstellingen van het fonds zoals geformuleerd in de statuten.

Amstelveen, 26 juni 2024

Drs. J.H.M. Terheggen AAG
verbonden aan Mercer (Nederland) B.V.

4.3 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2023

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2023 van Stichting Bedrijfstakpensioenfondsvoor de Reisbranche in liquidatie te Gouda gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Bedrijfstakpensioenfondsvoor de Reisbranche in liquidatie per 31 december 2023 en van het resultaat over 2023 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2023;
2. de staat van baten en lasten over 2023; en
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Bedrijfstakpensioenfondsvoor de Reisbranche in liquidatie zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel moet in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Controleaanpak frauderisico's

Frauderisicobeheersing door het pensioenfonds

Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in het pensioenfonds en de omgeving waarin zij opereert, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de raad van toezicht het toezicht uitvoert, alsmede de uitkomsten daarvan.

In het hoofdstuk 2.3 Verslag College van Vereffenaars (onder het kopje Fraude risico) van het verslag van het college van vereffenaars beschrijft het college de procedures ten aanzien van de risico's op fraude.

Onze frauderisico-analyse

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en corruptie.

Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

Bij al onze controles besteden wij aandacht aan de risico's van het doorbreken van interne beheersing door het bestuur.

Onze specifieke controle-aanpak voor de frauderisico's

Ten aanzien van het risico op doorbreking van de interne beheersing door het bestuur hebben wij werkzaamheden uitgevoerd zoals het toetsen van de aanvaardbaarheid van de in het grootboek vastgelegde journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn aangebracht.

Verder hebben wij geëvalueerd of de keuze en toepassing van de grondslagen voor financiële verslaggeving door het pensioenfonds mogelijk wijzen op frauduleuze financiële verslaggeving. Tevens hebben we elementen van onvoorspelbaarheid opgenomen in onze controlewerkzaamheden.

Ook hebben wij de uitkomsten van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving. Wij hebben kennis genomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij leden van het bestuur en raad van toezicht.

Onze observaties

De hiervoor vermelde werkzaamheden zijn uitgevoerd in het kader van de controle van de jaarrekening. Ze zijn daarom niet gepland en uitgevoerd als een specifiek onderzoek gericht op fraude. Deze werkzaamheden hebben niet geleid tot bevindingen die van materieel belang zijn voor de jaarrekening.

Controleaanpak discontinuïteit

In het verslag van het college van vereffenaars is toegelicht dat het fonds in liquidatie is. Zoals toegelicht in de jaarrekening is de jaarrekening opgesteld uitgaande van discontinuïteit van het fonds.

De waarderingsgrondslagen zijn gebaseerd op de reeds voor het liquidatiebesluit gehanteerde grondslagen, rekening houdend met eventuele additionele afwaarderingen van activa en het treffen van aanvullende voorzieningen. Het college van vereffenaars heeft beoordeeld dat de huidige verplichtingen zodanig zijn dat deze de afwikkeling van het fonds niet beïnvloeden.

Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het college van vereffenaars tot de discontinuïteit die als grondslag is gehanteerd.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het verslag college van vereffenaars en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van vereffenaars is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het verslag college van vereffenaars en de overige gegevens in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van vereffenaars en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het college van vereffenaars is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het college van vereffenaars verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van vereffenaars noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van vereffenaars afwegen of de stichting in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het college van vereffenaars de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het college van vereffenaars het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het college van vereffenaars moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de stichting.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van vereffenaars en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van vereffenaars gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het college van vereffenaars en de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan het college van vereffenaars en de raad van toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met het college van vereffenaars en de raad van toezicht over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Rotterdam, 26 juni 2024

Forvis Mazars Accountants N.V.

Origineel getekend door: drs J.A. van Muijlwijk-Duijzer RA

5 Verslagen en Verklaringen

5.1 Verslag verantwoordingsorgaan 2023

Voorwoord

Doordat het fonds nog steeds in liquidatie is en deze nog niet kan afronden in verband met de lopende rechtszaken, is onze rol in 2023 heel beperkt geweest.

Taak verantwoordingsorgaan

De voornaamste taak van het verantwoordingsorgaan is een oordeel geven over het handelen van het college van vereffenaars.

In 2023 zijn er geen zaken geweest waar het verantwoordingsorgaan zijn mening over heeft moeten geven. Als verantwoordingsorgaan zijn wij 1 maal bijeengewees, in juni 2023 voor de afhandeling van het jaarverslag 2022. Verder is er in het voorzittersoverleg besproken wat de ontwikkelingen waren voor wat betreft de rechtszaken.

Oordeel

We weten nu dat in de loop van 2024 het hoger beroep zal worden behandeld, hierdoor kan het college van vereffenaars nog niet het fonds laten liquideren. Jammer dat dit zoveel tijd in beslag neemt en daardoor de kosten voor met name het juridische deel weer verder oplopen.

Cor van Eijden
Voorzitter Verantwoordingsorgaan

5.2 Reactie bestuur op verslag verantwoordingsorgaan

Het bestuur dankt het verantwoordingsorgaan voor de goede samenwerking in het afgelopen jaar. Wij zullen het verantwoordingsorgaan blijven informeren en hopen de liquidatie van het fonds in 2025 af te ronden.

5.3 Verslag van bevindingen van de Raad van Toezicht (2023)

In dit verslag geeft de Raad van Toezicht (hierna “de raad”) van het Bedrijfstakpensioenfonds voor de Reisbranche in liquidatie (Reiswerk Pensioenen i.l. of het pensioenfonds) zijn bevindingen weer over 2023. Het pensioenfonds verkeert sinds 1 januari 2021 in liquidatie, heeft geen pensioenverplichtingen en nagenoeg geen vermogen meer onder beheer. Het college van vereffenaars (hierna “college”) heeft in 2021 de administratieve overdracht naar Pensioenfonds PGB afgerond, waarna een voorlopig liquidatiesaldo is vastgesteld. Er is per 1 januari 2021 een college geïnstalleerd, bestaande uit de voormalige bestuurders van het Pensioenfonds voor de Reisbranche, ondersteund door het bestuursbureau. Het college heeft zich ook in 2023 sterk gemaakt voor een goede afwikkeling van de vereffening.

De raad is doorlopend over de verdere afwikkeling van de collectieve waardeoverdracht en de liquidatie geïnformeerd, zowel via schriftelijke verslagen als mondeling. De DNB is voortdurend over de gang van zaken betreffende de vereffening geïnformeerd.

De raad bedankt het college, het verantwoordingsorgaan en andere betrokkenen bij het pensioenfonds voor de goede samenwerking in 2023.

Wij willen dit verslag afsluiten met de algemene constatering dat het college van Reiswerk Pensioenen i.l. in 2023 alles heeft gedaan wat zij in dit stadium kunnen waarbij het college voortdurend het belang van alle belanghebbenden voorop heeft gesteld.

Raad van toezicht
L.E.M. Duynstee
A.M. van Ombergen
C. Spaans

5.4 Reactie bestuur op verslag raad van toezicht

Het bestuur dankt de raad van toezicht voor haar werkzaamheden en inspanningen in het afgelopen jaar. Wij zullen de raad van toezicht blijven informeren en hopen de liquidatie van het fonds in 2025 af te ronden.

6 Bijlage bij jaarverslag

Overzicht rapportagenormen Code Pensioenfondsen

Ondanks het pas-toe-of-leg-uit karakter van de Code Pensioenfondsen zijn er bepalingen die altijd een toelichting veronderstellen. Deze normen worden hieronder genoemd, met een verwijzing naar de toelichting in het jaarverslag.

Rapportagenorm	Voldoet het fonds aan de norm?	Vindplaats toelichting jaarverslag of website
<p>Norm 5</p> <p>Het bestuur legt verantwoording af over het beleid dat het voert, de gerealiseerde uitkomsten van dit beleid en de beleidskeuzes die het eventueel voor de toekomst maakt. Het bestuur weegt daarbij de verschillende belangen af van de groepen die bij het pensioenfonds betrokken zijn. Ook geeft het bestuur inzicht in de risico's van de belanghebbenden op korte en lange termijn, gerelateerd aan het overeengekomen ambitieniveau.</p>	Ja	Het College van Vereffenaars legt verantwoording af in het jaarverslag en overlegt ten minste één keer per jaar met het VO. Bij alle relevante besluiten vindt een evenwichtige belangenafweging en een beoordeling van risico's plaats.
<p>Norm 31</p> <p>De samenstelling van fondsorganen is wat betreft geschiktheid, complementariteit, diversiteit, afspiegeling van belanghebbenden en continuïteit, vastgelegd in beleid. Zowel bij de aanvang van een termijn, als ook tussentijds bij de zelfevaluatie vindt een check plaats.</p>	Ja	Het fonds heeft een geschiktheidsbeleid en -plan en diversiteitsbeleid. Daarnaast rapporteert het College van Vereffenaars in het verslag College van Vereffenaars in het hoofdstuk 'organisatie van het pensioenfonds' hierover.
<p>Norm 33</p> <p>In zowel het bestuur als in het VO of het BO is er tenminste één vrouw en één man. Er zitten zowel mensen van boven als van onder de 40 jaar in. Het bestuur stelt een stappenplan op om diversiteit in het bestuur te bevorderen.</p>	Deels	Sinds 2022 neemt er geen vrouw zitting in het bestuur / College van Vereffenaars, er zijn sinds april 2020 geen leden (meer) onder de 40 jaar. Diversiteit in het College van Vereffenaars wordt middels het diversiteitsbeleid bevorderd door hier specifiek aandacht aan te besteden bij het ontstaan van een vacature. De aandacht die het College van Vereffenaars aan diversificatie besteedt bij vacatures, heeft geresulteerd in voordrachten en benoemingen die invulling geven aan de diversiteit. Het College van Vereffenaars heeft momenteel geen specifiek stappenplan in werking die de diversiteit binnen het bestuur bevordert, mede gezien het stadium van de liquidatie van het fonds.

<p>Norm 34</p> <p>De zittingsduur van een lid van het bestuur, het VO, het BO en raad van toezicht is maximaal vier jaar. Een bestuurslid en een lid van het BO kunnen maximaal twee keer worden herbenoemd, een lid van de raad van toezicht maximaal één keer. Leden van een visitatiecommissie zijn maximaal acht jaar betrokken bij hetzelfde fonds.</p>	<p>Deels</p>	<p>In 2022 is de statutaire zittingstermijn van de raad van toezicht gewijzigd. De limitering van de termijnen is vervallen, mede gezien het stadium van de liquidatie van het fonds.</p>
<p>Norm 47</p> <p>Het intern toezicht betreft deze Code bij de uitoefening van zijn taak.</p>	<p>Ja</p>	<p>De raad van toezicht rapporteert over de naleving van de code in het verslag van de raad van toezicht.</p>
<p>Norm 58</p> <p>Het bestuur geeft publiekelijk inzicht in missie, visie en strategie.</p>	<p>Ja</p>	<p>De oorspronkelijke missie, visie en strategie zijn door de liquidatie van het pensioenfonds komen te vervallen. Het college van vereffenaars rapporteert in het jaarverslag over de financiële afwikkeling van de liquidatie.</p>
<p>Norm 62</p> <p>Het bestuur legt zijn overwegingen omtrent verantwoord beleggen vast en zorgt ervoor dat deze beschikbaar zijn voor belanghebbenden.</p>	<p>Ja</p>	<p>Per 1 januari 2021 heeft de economische overdracht van de beleggingen plaatsgevonden van ons pensioenfonds naar Pensioenfonds PGB. Het college van vereffenaars rapporteert in het jaarverslag over deze overdracht van het vermogen.</p>
<p>Norm 64</p> <p>Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over de naleving van de interne gedragscode (zoals bedoeld in de normen 15 en 16) en deze Code, net als over de evaluatie van het functioneren van het bestuur.</p>	<p>Ja</p>	<p>In het verslag college van vereffenaars wordt gerapporteerd over de evaluatie van het functioneren van het bestuur, de naleving van de gedragscode en de Code Pensioenfonds.</p>
<p>Norm 65</p> <p>Het bestuur zorgt voor een adequate klachten- en geschillenprocedure die voor belanghebbenden eenvoudig toegankelijk is. In het jaarverslag rapporteert het bestuur over de afhandeling van klachten en de veranderingen in regelingen of processen die daaruit voortvloeien.</p>	<p>Ja</p>	<p>De klachten- en geschillenprocedure is te raadplegen op de website. In het verslag college van vereffenaars wordt aandacht besteedt aan de afhandeling van klachten.</p>